

La reproducció humana i les hormones sexuals (3109G01019/2015)

Dades generals

Curs acadèmic : 2015

Descripció : Formació Clínica Humana.

Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig de les principals patologies ginecològiques. Embaràs i part normal i patològic. Puerperi. Malalties de transmissió sexual. Contracepció i fertilització. . Exploració i seguiment de l'embaràs. Farmacologia específica de patologia ginecològica i obstètrica.

Crèdits ECTS : 15

Grups

Grup A

Durada : Semestral, 2n semestre

Professorat : MARIA ELENA ALVAREZ CASTAÑO , DANIEL BADIA JOBAL , MARIA PILAR BARRETINA GINESTA , ANA CRISTINA BORRELL MOLINS , MARIA DOLORES CAPELLA HEREU , JOAN DORCA RIBUGENT , RAFAEL FUENTES RASPALL , EVA LOPEZ NAVARRO , FERNANDO MONTERO MUÑOZ , FERNANDO PEREZ BUENO , JOSÉ MARÍA RAMOS MAESO , ANA TALTAVULL PONS , SARA TORRENT BOSCH , ESTER VILA CAMPS

Idioma de les classes : Català (70%), Castellà (10%), Anglès (20%)

Horaris :

Activitat	Horari	Grup de classe	Aula
Teoria		1	
Pràctiques d'aula		1	
Pràctiques clíniques		1	
Aprenentatge basat en problemes		1	
Aprenentatge basat en problemes		2	

Grup B

Durada : Semestral, 2n semestre

Professorat : MARIA ELENA ALVAREZ CASTAÑO , DANIEL BADIA JOBAL , MARIA PILAR BARRETINA GINESTA , ANA CRISTINA BORRELL MOLINS , MARIA DOLORES CAPELLA HEREU , JOAN DORCA RIBUGENT , RAFAEL FUENTES RASPALL , EVA LOPEZ NAVARRO , FERNANDO MONTERO MUÑOZ , FERNANDO PEREZ BUENO , JOSÉ MARÍA RAMOS MAESO , ANA TALTAVULL PONS , ESTER VILA CAMPS

Idioma de les classes : Català (70%), Castellà (10%), Anglès (20%)

Horaris :

Activitat	Horari	Grup de classe	Aula
Teoria		1	
Pràctiques d'aula		2	
Pràctiques clíniques		1	
Aprenentatge basat en problemes		3	
Aprenentatge basat en problemes		4	

Grup C

Durada : Semestral, 2n semestre

Professorat : MARIA ELENA ALVAREZ CASTAÑO , JOAQUIN BARCELO OBREGON , ANA CRISTINA BORRELL MOLINS , JOAN DORCA RIBUGENT , RAFAEL FUENTES RASPALL , EVA LOPEZ NAVARRO , FERNANDO MONTERO MUÑOZ , FERNANDO PEREZ BUENO , JOSÉ MARÍA RAMOS MAESO , ANA TALTAVULL PONS , SARA TORRENT BOSCH , ESTER VILA CAMPS

Idioma de les classes : Català (70%), Castellà (10%), Anglès (20%)

Horaris :

Activitat	Horari	Grup de classe	Aula
Teoria		1	
Pràctiques d'aula		3	
Pràctiques clíniques		1	
Aprenentatge basat en problemes		5	
Aprenentatge basat en problemes		6	

Grup D

Durada : Semestral, 2n semestre

Professorat : MARIA ELENA ALVAREZ CASTAÑO , DANIEL BADIA JOBAL , MARIA PILAR BARRETINA GINESTA , ANA CRISTINA BORRELL MOLINS , MARIA DOLORES CAPELLA HEREU , JOAN DORCA RIBUGENT , RAFAEL FUENTES RASPALL , DELIA GARCIA I PARES , EVA LOPEZ NAVARRO , FERNANDO MONTERO MUÑOZ , JOSÉ MARÍA RAMOS MAESO , ANA TALTAVULL PONS , ESTER VILA CAMPS

Idioma de les classes : Català (70%), Castellà (10%), Anglès (20%)

Horaris :

Activitat	Horari	Grup de classe	Aula
Teoria		1	
Pràctiques d'aula		4	
Pràctiques clíniques		1	
Aprenentatge basat en problemes		7	
Aprenentatge basat en problemes		8	
Aprenentatge basat en problemes		9	

Competències

- Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica, que incloguin els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient.
- Comprendre la importància d'aquests principis per al benefici del pacient, de la societat i la professió, fent especial atenció al secret professional.
- Desenvolupar la pràctica professional respectant l'autonomia del pacient, les seves creences i la seva cultura.
- Desenvolupar la pràctica professional amb respecte pels altres professionals de la salut, adquirint habilitats de treball en equip.
- Comprendre i reconèixer els efectes, mecanismes i manifestacions de la malaltia sobre l'estructura i funció del cos humà.
- Comprendre i reconèixer els agents causants i factors de risc que determinen els estats de salut i el desenvolupament de la malaltia.
- Comprendre els fonaments d'acció, indicacions i eficàcia de les intervencions terapèutiques, basant-se en l'evidència científica disponible.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant.
- Realitzar un examen físic i una valoració mental.
- Tenir capacitat per a elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada.
- Reconèixer i tractar les situacions que posen la vida en perill immediat i aquelles altres que exigeixen atenció immediata.
- Establir el diagnòstic, pronòstic i tractament, aplicant els principis basats en la millor informació possible i en condicions de seguretat clínica.
- Indicar la terapèutica més adequada dels processos aguts i crònics més prevalents, així com dels malalts en fase terminal.
- Plantejar i proposar les mesures preventives adequades a cada situació clínica.
- Adquirir experiència clínica adequada en institucions hospitalàries, centres de salut o altres institucions sanitàries, sota supervisió, així com coneixements bàsics de gestió clínica centrada en el pacient i utilització adequada de proves, medicaments i demés recursos del sistema sanitari.
- Escoltar amb atenció, obtenir i sintetitzar informació pertinent dels problemes que afecten el malalt i comprendre el contingut d'aquesta informació.
- Redactar històries clíniques i altres registres mèdics de manera comprensible per a tercers.
- Comunicar-se de manera efectiva i clara, tant oralment com per escrit, amb els pacients, els familiars, els mitjans de comunicació i altres professionals.

- Reconèixer els determinants de salut en la població, tant els genètics com els dependents del sexe i estil de vida, demogràfics, ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.
- Reconèixer el propi paper en equips multiprofessionals, assumint el lideratge quan sigui apropiat, tant per al subministrament de cures de la salut, com en les intervencions per a la promoció de la salut.
- Obtenir i utilitzar dades epidemiològiques i valorar tendències i riscos per a la presa de decisions sobre salut.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per a obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.
- Mantenir i utilitzar els registres amb informació del pacient per a la seva posterior anàlisi, preservant la confidencialitat de les dades.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes, seguint el mètode científic.
- Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora.

Continguts

---

1. GINECOLOGIA I OBSTETRÍCIA (COMUNS)

- 1.1. Glossari de termes utilitzats en Ginecologia i Obstetrícia
- 1.2. Definicions en Medicina Perinatal
- 1.3. Embriologia del aparell genital femení
- 1.4. Anatomia / Histologia aplicada a ginecologia i obstetrícia
- 1.5. Hormones esteroïdals des de el punt de vista ginecològic i obstètric
- 1.6. Fol·liculogènesi.Cicle ovàric

2. OBSTETRÍCIA

- 2.1. Gametogènesi, fecundació e implantació
- 2.2. Desenvolupament i estructura de la placenta, membranes, líquid amniòtic
- 2.3. Diagnòstic de la gestació. Duració de la gestació
- 2.4. Modificacions fisiològiques durant la gestació
- 2.5. Desenvolupament del fetus. Trastorns del creixement fetal
- 2.6. Estudi anatòmic-clínic de la pelvis. Estàtica fetal
- 2.7. Control de la gestació. Criteri de gestació de risc.
- 2.8. Mètodes de control i diagnòstic durant la gestació. Ecografia, tècniques invasives, aplicació del efecte Doppler, cardiocografia
- 2.9. Patologia del embaràs I trimestre: Amenaça d'avortament, avortament. Malaltia trofoblàstica gestacional. Insuficiència cervical.
- 2.10. Patologia mèdica associada a la gestació: Estats hipertensius. Fetge i embaràs. Trastorns hematològics. Patologia infecciosa. Dermatosi més freqüents.
- 2.11. Patologia del embaràs II i III trimestre: Ruptura Prematura de Membranes, Amenaça de part prematur, Trastorns en l'implantació de la placenta (Placenta prèvia, acretisme placentari, despreniment precoç de placenta).
- 2.12. Definició de part. Inici del part. Períodes del part.
- 2.13. Assistència al part normal. Duració del part en funció de la paritat. Control de l'evolució del part.
- 2.14. Inducció al part: Definició, indicació i tècniques.
- 2.15. Part distòcic: Definició, causes.
- 2.16. Hemorràgies en el part i postpart
- 2.17. Tocúrgia: Raspat uterí, Tècniques d'instrumentació del part, Cesària
- 2.18. Analgèsia i anestèsia obstètriques
- 2.19. Puerperi: Definició. Complicacions del puerperi immediat i tardà. Patologia mèdica associada al puerperi.

2.20. El fetus com a pacient. Infeccions maternes que poden afectar al fetus. Dismorfies fetals. Malaltia hemolítica

3. GINECOLOGIA

- 3.1. La història clínica des de el punt de vista ginecològic. Exploració. Definicions.
- 3.2. Procediments diagnòstics en ginecologia
- 3.3. Determinisme sexual i diferenciació sexual.
- 3.4. Patologia del desenvolupament: Pubertat. Trastorns de la pubertat. Amenorrea primària: Concepte, classificació i etiologia. Diagnòstic i orientació terapèutica.
- 3.5. Amenorrea secundària: concepte, classificació i etiologia. Diagnòstic i orientació terapèutica.
- 3.6. Virilització i hirsutisme
- 3.7. Dolor pelvià relacionat o no amb el cicle.
- 3.8. Concepte d'esterilitat i infertilitat. Estudis complementaris. Tècniques de reproducció assistida.
- 3.9. Control de la fertilitat
- 3.10. Vulva. Malalties de la vulva: traumatismes, degeneratives i atrofiques
- 3.11. Vagina. Malalties de la vagina. Càncer de vagina.
- 3.12. Vaginitis i vaginosis
- 3.13. Malalties de transmissió sexual des de el punt de vista ginecològic
- 3.14. Infeccions del tracte genital superior. Malaltia inflamatòria pèlvica.
- 3.15. Alteracions funcionals del endometri. Hemorràgies uterines disfuncionals.
- 3.16. Patologia benigna del coll, cos de la matriu i endometri
- 3.17. Patologia maligna del cos uterí
- 3.18. Càncer d'endometri
- 3.19. Concepte de CIN (Neoplàsia Cervical Intraepitelial). Screening del càncer de cèrvix.
- 3.20. Càncer de cèrvix invasiu
- 3.21. Estudi de masses anaxials. Càncer d'ovari.
- 3.22. Patologia mamària benigne
- 3.23. Càncer de mama
- 3.24. Visió general del tractament oncològic en ginecologia i patologia mamària
- 3.25. Climateri. Menopausa. Patologia del climateri. Processos degeneratius vinculats a la menopausa. Osteoporosi.
- 3.26. Patologia del sol pelvià.

Activitats

Tipus d'activitat	Hores amb professor	Hores sense professor	Total
Anàlisi / estudi de casos	106	189	295
Classes pràctiques	32	30	62
Prova d'avaluació	12	6	18
Total	150	225	375

Bibliografia

- J.M. Bajo Arenas i col (2009). *FUNDAMENTOS DE OBSTETRICIA*. SEGO (Sociedad Española de Ginecología y Obstetricia).
- J.M. Bajo Arenas i col (2009). *FUNDAMENTOS DE GINECOLOGIA*. SEGO (Sociedad Española de Ginecología y Obstetricia). [Catàleg](#)
- BEREK, J. (2008). *GINECOLOGIA DE NOVAK* (14/2008). LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. [Catàleg](#)
- Gibbs R S, Karlan B Y, Haney A F NYGAARD (2008). *DANFORTH'S* (TENTH EDITION/ 2008). LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. [Catàleg](#)
- F. Gary Cunningham, Kenneth J. Leveno, Steven L. Bloom, John C. Hauth, Dwight J. (2010). *Williams Obstetrics* (Twenty-Third Edition). McGrawHill. [Catàleg](#)
- Leon Speroff, Marc A. Fritz (2006). *ENDOCRINOLOGÍA GINECOLÓGICA CLÍNICA Y ESTERILIDAD* (7ª Edición en Ingles). Lippincott Williams & Wilkins a Wolters Kluwer bussines. [Catàleg](#)
- J. M. Ramos Maeso, M. Ferrer Morrón, E. Carreras Moratonas, A. Borrell Vilaseca (1995). *ECOGRAFIA OBSTÈTRICA. Criterios biométricos y funcionales. Malformaciones* (2ª reimpressió 1997). HARCOURT BRACE. [Catàleg](#)
- J. M. Bajo Arenas; Buenaventura Coroleu Lletge y col. (2009). *FUNDAMENTOS D REPRODUCCIÓN*. SEGO. (2009). SEGO. [Catàleg](#)

Avaluació i qualificació

Activitats d'avaluació

Descripció de l'activitat	Avaluació de l'activitat	%
<p>ABP. Treball sobre sis casos-problema, 3 d'Obstetrícia i 3 de Ginecologia: ABP-1: "Patologia del Primer trimestre" ;ABP-2:"Part,gestació perllongada. Inducció"; ABP-3:"Patologia mèdica associada a la gestació, afectació del fetus";ABP-4:"Dolor pèlvic. Malaltia inflamatòria pèlvica";ABP-5:"Trastorns en el desenvolupament. Amenorrea primària";ABP-6:"Malaltia oncològica ginecològica".</p>	<p>Avaluació contínua: 1)Habilitats d'aprenentatge;2) Comunicació; 3)Responsabilitat; 4) Relacions interpersonals</p> <p>La nota corresponent a l'avaluació continuada de les sessions ABP, correspon a la mitja (amb dos decimals),de la suma de les qualificacions obtingudes per cadascuna de les 6 sessions d'ABP, a partir de l'aplicació de les enquestes estandarditzades i proporcionades per la UEM. L'assistència a les sessions d'ABP es obligatòria. L'absència injustificada a TRES sessions implica se qualificat amb nota de "0" al apartat d'assistència i puntualitat en la valoració del grau de responsabilitat assolit per l'alumne. El nivell de suficiència de 5 es el resultat de combinar las qualificacions continuades dels ABP's, amb el examen de CASOS CLINICS (amb dos decimals).Arrodoniment de les qualificacions: El que resulti de transformar en un full de càlcul de dos a un decimal.</p>	30
<p>Examen FINAL problemes ABP: Respondre CINC preguntes sobre cadascun dels QUATRE CASOS</p>	<p>Sobre cada cas clínic (dels quatre del examen)es faran CINC preguntes curtes, cada resposta correcte el valorarà de 0 a 1 (0; 0,25; 0,50; 0,75; 1), en funció del grau d'aproximació a la resposta</p>	20

<p>CLINICS, relacionats amb les temàtiques treballades en els ABP's, CLASSES MAGISTRALS, SEMINARIS i PRÀCTIQUES.</p>	<p>òptima. Es farà la mitja de la puntuació obtinguda dels 4 casos (amb dos decimals).El nivell de suficiència es combina amb els resultats de l'avaluació continuada dels ABP's e implica obtenir una qualificació mínima de 5 punts (fen el promig de les dues avaluacions)i després de transformar la puntuació combinada obtinguda a l'escala de 10 (amb dos decimals). Arrodoniment de les qualificacions: El que resulti de transformar en un full de càlcul la puntuació obtinguda, de dos a un decimal.</p>	
<p>Examen FINAL tipus TEST: Examen tipus test 50 preguntes de 5 opcions.</p>	<p>Cada resposta correcta es valorarà amb 1 punt i cada resposta errònia restarà 0,25. La puntuació obtinguda es transformarà a l'escala de 10 (amb dos decimals). PER APROVAR L'ASSIGNATURA, CAL OBTENIR UNA QUALIFICACIÓ FINAL DEL EXAMEN TEST DE 5 O MÉS. Arrodoniment de les qualificacions: El que resulti de transformar en un full de càlcul la puntuació obtinguda, de dos a un decimal.</p>	<p>40</p>
<p>Pràctiques clíniques a la Sala d'Hospitalització, Consultes Externes (Alt risc obstètric, Oncologia Ginecològica, Esterilitat Infertilitat, Sol pèlvic, Ecografia Obstètrica i Ginecològica, Patologia endometrial, cèrvix i annexos), Sala de Parts-Urgències Obstètriques i Ginecològiques i Quiròfan.</p>	<p>Es demana una assistència del 75% de les pràctiques. Existeix la possibilitat d'organitzar pràctiques fora de l'horari acadèmic establert, com per exemple a la Sala de Parts)que seran comptabilitzades, caldrà prèviament fer la programació amb el Coordinador de l'assignatura. Els alumnes en el seu període de pràctiques a lo llarg del curs, prepararan 5 casos clínics, resumits seguin el esquema (en funció del cas): Motiu de consulta o ingrés, resum de l'història clínica, proves complementaries, sospita diagnòstica, tractament i evolució. Els casos s'escolliran entre: 1) Descripció de un part des de l'ingrés fins el alta 2)Descriure un estudi ecogràfic del I trimestre o del II trimestre o bé una tècnica invasiva 3)Descriure un cas de patologia obstètrica (RPM, Placenta prèvia, Amenaça de part prematur, bessons..) 4) Descriure una cas de patologia ginecològica (oncològica o no, prolapse uterí, pòlip,... 5)Descriure un cas de patologia mamària (oncològic o no). Els casos clínics preparats es valoraran com a màxim amb 2 punts cadascun (0,2 punts de la nota final de l'assignatura).Aquells alumnes que no assisteixin al 75% de les pràctiques, no se'ls valorarà la presentació dels casos clínics.</p>	<p>10</p>

Qualificació

REPRODUCCIÓ HUMANA I HORMONES SEXUALS

30% de la nota final: Avaluació continuada ABP.

20% de la nota final: Casos clínics (4)

40% de la nota final: Examen tipus test de 50 preguntes de 5 opcions.

10% de la nota final: Descripció escrita de 5 casos clínics observats en les pràctiques (Valorable només si l'assistència a pràctiques es del 75% o més.

L'avaluació continuada de ABP (30%) i l'avaluació de casos clínics (20%) es valoraran amb conjunt per la nota final calculant la mitja. Nivell de suficiència per aprovar l'assignatura: 5 o més.

Examen tipus test: Nivell de suficiència de 5. Cal aprovar el test per aprovar l'assignatura.

Pràctiques: Control d'assistència. Mínim 75%. Valoració de resum escrit de 5 casos clínics obtinguts de l'assistència a les pràctiques. Cadascun dels casos clínics es valorarà amb 2 punts com a màxim que representa 0,2 punts en la nota final.

En el cas dels alumnes que tinguin que anar a EXAMEN DE RECUPERACIÓ: La nota màxima que es pot obtenir de les avaluacions de les activitats suspeses serà d'un 5 si l'alumne es considera apte, independentment de la nota que obtingui d'aquesta avaluació.

Aquesta nota farà promig amb la nota que l'alumne hagi obtingut en les altres activitats avaluables i que hagi superat prèviament.

Criteris específics de la nota «No Presentat» :

Es considera no presentat aquell alumne que no hagi realitzat cap de les activitats d'avaluació.